

# TAALONTWIKKELEND LESGEVEN

Taalontwikkelen onderwijs is een manier van lesgeven waarin docenten hun vakkennis op een taalbewuste manier aanbrengen. Hierbij schenken ze veel aandacht aan structuur, stimuleren ze interactie en bieden ze taalsteun, zelfs in grote groepen.

## Context

- Wordt de **voorkennis** van de studenten gebruikt als kapstok?
- Sluit de docent aan bij de **interesses en de leefwereld** van de studenten?
- Knoopt de docent de leerstof vast aan **voorbeelden**? Geeft en vraagt hij voorbeelden?
- Situeert hij de les in de **lessenreeks**?
- Legt hij een verband naar het **beroep** en het latere werklevens?

## Interactie

Is er voldoende tijd voor taalproductie in interactie?

- Mogen studenten **samenwerken**? Stellen ze elkaar vragen? Wisselen ze kennis uit?
- Stel de docent **open vragen** en kunnen de studenten uitleg bij de antwoorden verwoorden?
- Krijgen de studenten na een moeilijke vraag **tijd om na te denken**?
- **Speelt** de docent de vraag door voor hij zelf antwoordt?

- Is er ruimte voor **betekenisonderhandeling**? Gaat de docent na wat studenten verstaan onder een bepaald begrip?
- Krijgen **alle studenten spreekansen**, niet alleen durvers en taalsterke studenten?
- Is er aandacht voor **schriftelijke taalproductie**?

Is het taalaanbod van de docent rijk, verzorgd en afgestemd op de studenten?

- Gebruikt de docent een **verzorgde en duidelijke taal**?
- Spreekt hij rustig? **Articuleert** hij duidelijk?
- **Pendelt** de docent heen en weer tussen alledaagse verwoording en academisch taalgebruik?
- Worden de **instructies bij opdrachten** duidelijk en kort geformuleerd? Krijgen de studenten één goedgekozen voorbeeld of wordt er een demonstratie gegeven? Controleert de docent of de studenten de instructie goed begrepen hebben?





## Taalsteun

### Geef de docent taalfeedback?

- **Complimenteren:** Vestigt de docent de aandacht op goede taaluitingen van studenten? Geeft hij hen een compliment voor een goede, professionele woordkeuze of een heldere verwoording?
- **Modelleren:** Herformuleert of parafraseert hij taaluitingen van studenten? Geeft hij voorbeeldformuleringen? (=impliciete, indirecte taalfeedback)
- **Expanderen:** Vraagt de docent extra uitleg bij vage uitingen? Moedigt hij studenten aan om te herformuleren? Helpt hij de studenten hun boodschap te verhelderen?
- **Corrigeren:** Corrigeert de docent taaluitingen van de studenten? (= expliciete taalfeedback)

### Bevat het lesmateriaal visuele taalsteun, visuele ondersteuning?

- Staan er in het studiemateriaal **schema's en afbeeldingen**?
- Wordt het **bord** gebruikt om begrippen te noteren, verduidelijken of om bordschema's te maken?
- Werkt de docent met **concrete voorwerpen en attributen** ter verduidelijking van abstracte begrippen?

### Is er aandacht voor taalstrategieën?

- Leren de studenten omgaan met **moeilijke woorden**?
- Krijgen ze aanwijzingen bij het **lezen** van teksten?
- Worden ze gestimuleerd om te **noteren**?
- Krijgen de studenten voorbeeldformuleringen in **spreek- of schrijfkaders**?
- Leren de studenten **taal- en spellingskwesties** opzoeken en talige hulpbronnen raadplegen?

**Meer weten?** Op [www.arteveldhogeschool.be/taal](http://www.arteveldhogeschool.be/taal) vind je onder 'ondersteuning voor docenten' ons didactisch lespakket.

**Een voorbeeld zien?** Op YouTube vind je onder 'taalontwikkelen lesgeven' beeldmateriaal uit live opgenomen lessen.